

Biuletyn informacyjny o najnowszych doniesieniach ze świata przyrody nr 4/2012 – 1 kwietnia 2012 r. [subiektywny wybór dokonany przez Romana Stelmacha]

I. Najnowsze informacje:

1. Z uwagi na duże zainteresowanie siedliskami przyrodniczymi przypominam w brzmieniu dosłownym definicje z *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* [Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880]

- **siedlisko przyrodnicze** – obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne;

- **siedlisko przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty** – siedlisko przyrodnicze, które na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej:

a) jest zagrożone zanikiem w swoim naturalnym zasięgu lub

b) ma niewielki zasięg naturalny w wyniku regresji lub z powodu ograniczonego obszaru występowania wynikającego z jego wewnętrznych, przyrodniczych właściwości, lub

c) stanowi reprezentatywny przykład typowych cech regionu biogeograficznego występującego w państwach członkowskich Unii Europejskiej;

- **siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym** – siedlisko przyrodnicze zagrożone zanikiem na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, za którego ochronę Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium tych państw;

- **siedlisko roślin, siedlisko zwierząt** lub **siedlisko grzybów** – obszar występowania roślin, zwierząt lub grzybów w ciągu całego życia lub dowolnym stadium ich rozwoju;

Jak widać z powyższego **siedlisko przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty** jak również **siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym** w rozumieniu *Ustawy o ochronie przyrody* to pojęcie znacznie węższe od pojęcia **chronionego siedliska przyrodniczego** zdefiniowanego w *Ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie*. Pisałem o tym w poprzednim biuletynie – jak również to, że przepisów tej ustawy nie stosuje się do „gospodarki leśnej prowadzonej zgodnie z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, o której mowa w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach”.

Gdyby komuś wydawało się, że ta kwestia jest wyjaśniona to proponuję analizę § 12 nowych *Zasad hodowli lasu*. Autorzy używają tam pojęcia „**chronione**

siedliska przyrodnicze” powołując się na ustawę o ochronie przyrody i wydanych na jej podstawie rozporządzeń, w których w kolei to pojęcie nie występuje. Należy chyba przyjąć, że jest to tylko błędne sformułowanie [i chodzi o „**siedliska przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty**”]. Natomiast zawarty w „Zasadach hodowli” postulat rozwiązań hodowlano-ochronnych dla „chronionych siedlisk” poza obszarami Natura 2000 należy traktować jako troskę o siedliska przyrodnicze, która wykracza poza ramy ustawy i rozporządzeń. Takie podejście jest zresztą spójne ze standardami obowiązującymi w certyfikacji obszarów leśnych w systemie FSC.

2. Na Lubelszczyźnie został odnaleziony uznany za wymarły kolejny gatunek, tym razem z rodziny turzycowatych:

sitniczka drobna · *Isolepis supina*

Czerwona Księga — EX - wymarły

Czerwona Lista — Ex - wymarły lub zaginiony

Informacja o odnalezieniu została opublikowana w Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica: *Wiaczesław Michalczuk, Anna Cwener. 2011. Odnalezienie Isolepis supina (Cyperaceae) na Lubelszczyźnie. Fragm. Flor. Geobot. Polonica 18(2): 435-442*

Nie ma jeszcze zdjęć w internetowym atlasie roślin, ale miejmy nadzieję, że niedługo będą. Na razie można kilka obejrzyć na forum przyroda:

<http://forum.przyroda.org/topics11/odnaleziona-sitniczka-drobna-vt14513.htm#411623>

3. W lutowym biuletynie podawałem, że było 1976 obszarów mokradłowych objętych spisem Konwencji Ramsarskiej. Obecnie są już 2005 obszary o powierzchni 192 191 742 ha. W spisie tym ujmowane są obszary wodno-błotne spełniające kryteria "międzynarodowego znaczenia" dla zachowania siedlisk lub gatunków (głównie ptaków) związanych z mokradłami. Jednym z ostatnio dopisanych obszarów jest delta Mekongu. Na nieco większym obszarze delty Mekongu, jak podaje raport WWF, odkryto aż 208 nowych gatunków zaledwie w ciągu jednego roku. Wśród nich znalazł się nowy gatunek małpy, jaszczurka z rodziny scynkowatych, ptak z rodziny świstunek oraz pięć mięsożernych roślin.

http://wwf.panda.org/wwf_news/?202743

4. *Ustawa o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw z dnia 5 stycznia 2011 r.* (Dz.U. Nr 32, poz. 159) w art. 21. stwierdza „Strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012 r.” Warto o tym pamiętać, przy pracy nad pul - gospodarstwo specjalne. Moim zdaniem nawet jeśli z przyczyn administracyjnych, czy zwykłej opieszałości, strefy nie zostaną powtórnie powołane, to w pul należy je traktować jako istniejące, bo ważniejsza jest funkcja, jaka spełnia dany teren, niż jego formalny status [podkreślam to tylko moje zdanie, a nie oficjalne stanowisko].

Zapraszam do dyskusji w intranecie:

<https://www.intranet.buligl.pl/drupal/?q=node/236>

II. Z życia NGO [poznać, aby zrozumieć]:

Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne
<http://m-sto.org/>

Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne zostało założone przez dawnych działaczy Radomsko-Kieleckiego Towarzystwa Przyrodniczego i Mazowieckiego Towarzystwa Ochrony Fauny, którzy koordynowali monitoring awifauny nieprzerwanie od połowy lat 80., tj. jeszcze przed założeniem obu tych organizacji.

Zgodnie ze Statutem celem działania Towarzystwa jest ochrona fauny i flory, podejmowanie działań służących jej ochronie oraz rozbudzanie w społeczeństwie zainteresowań przyrodą.

Na podstawie materiałów zgromadzonych od początku lat. 80. została wydana monografia „Ptaki Krainy Gór Świętokrzyskich”, a w opracowaniu znajduje się książka „Ptaki Niziny Mazowieckiej”. Ta ostatnia monografia niestety nie przynosi chwały Towarzystwu, bo pomimo ogromu zgromadzonych danych ciągle nie może się ukazać.

Prowadzona jest też regionalna kartoteka ornitologiczna. Rejestrowane są głównie obserwacje fenologiczne, duże zgrupowania i rzadkości ornitologiczne.

Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne i Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych wydają od 1996 roku regionalne czasopismo przyrodnicze KULON.

M-ŚTO organizuje też poznawcze wyprawy ornitologiczne w różne rejony świata jednak zawsze w krainie palearktycznej. W ostatnich latach odbyły się wyprawy do Mongolii, Izraela, Irlandii i południowego Maroka.

III. Literatura [nowości i ciekawe wznowienia]:

<http://f2.grzyby.pl/index.html>

Największy i najlepszy, ciągle aktualizowany internetowy atlas grzybów
- atlas grzybiarza,
- atlas przyrodnika,
- grzyby Polski,
- czerwona lista grzybów,
- grzyby chronione.

IV. Konferencje, sympozja, szkolenia itp.

1. Wiosenna sesja Klubu Przyrodników „Dokąd zmierzamy: cele w ochronie przyrody”, Łagów, 20-22 kwietnia 2012 (piątek–niedziela).
http://www.kp.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=605&Itemid=353
-
-

V. Inne:

1. Ochrona przyrody w Lasach Państwowych:
http://www.youtube.com/watch?v=IA_Okqf01tM&feature=related
2. Drzewo arganowe *Argania spinosa* jest endemitem rosnącym wyłącznie w południowej części Maroka. Dorasta do 10 m wysokości, jego korona osiąga średnicę do 14 m. Argania żyje i owocuje średnio 150-200 lat. Pierwsze owoce zaczyna wydawać w wieku 40-60 lat. Owoc arganowy przypomina z wyglądu oliwki. W środku owocu znajduje się twardy orzech, z którego wytłacza się cenny olej arganowy tzw. „złoto Berberów” – jeden z najdroższych olejów świata [wszechstronne zastosowanie do celów spożywczych, kosmetycznych i w medycynie].
3. Kolumb zimował w Sudanie, Zośka na Krecie. Orliki grubodziobe wracają nad Biebrzę:
http://wyborcza.pl/1,75248,11403951,Kolumb_zimowal_w_Sudanie_Zoska_na_Krecie_Orliki.html

Bardzo ciekawy artykuł ilustruje jednak nie zdjęcie orlika grubodziobego, ale mysołowca towarzyskiego zwanego popularnie jastrzębiem Harrisa. Jest to gatunek amerykański budujący gniazda nie na wysokich drzewach Kotliny Biebrzańskiej lecz na okazałych kaktusach ;)

Rzetelne informacje na specjalnej stronie poświęconej orlikowi grubodziobemu
<http://www.orlikgrubodzioby.org.pl/>

VI. Mam nadzieję, że Cię to zadziwi 🤪 lub rozśmieszy 😊 [znalezione w sieci]

Leśnik to w terenie nie może się nawet napić herbaty:
http://trinixy.ru/2012/03/05/napadenie_naglogo_glukharja_na_lesnika_242_mb.html

Nie będziesz zaśmiecał lasu
<http://www.youtube.com/watch?v=od6yyuL5WUE>

VII. Migawki z wyprawy ornitologicznej do południowego Maroka

[w dniach 9-16 marca br. udało się nam zaobserwować 143 gatunki ptaków, w tym bardzo rzadkiego orła sawannowego - zdjęcia własne]

Od lewej kolejno: ibis grzywiasty – *Geronticus eremita* [gatunek krytycznie zagrożony], czagra senegalska – *Tchagra senegalus* szczydlak – *Himantopus himantopus*, rączak – *Cursorius cursor*, dzierzba rudogłowa - *Lanius senator*, pleszka algierska – *Phoenicurus moussieri*, gadożer - *Circaetus gallicus*, kulon – *Burhinus oedicnemus* [jeszcze kilkanaście lat temu spotykany w Polsce], „wiewiórka ziemna” i inne widoczki ...

Do zobaczenia w następnym biuletynie

